

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний педагогічний університет
Психолого-природничий факультет

*Культура
здоров'я*

Херсон 2000

Засвідковано завіряю!
Проректор з наукової роботи
Секретар вченої ради
08.10.03

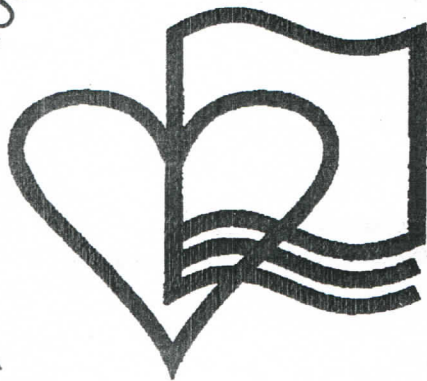
*доцент В.І. Федяєва
доцент Л.В. Бабіє*

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний педагогічний університет

Психолого-природничий факультет

КУЛЬТУРА ЗДОРОВ'Я ЯК ПРЕДМЕТ ОСВІТИ

26-28
КВІТНЯ 2000

збірник
науково-методичних
праць

Переконтро завершено!
Проректор з наукової роботи
Секретар вченої ради
08.10.03

доцент В.І. Федзєва
доцент Л.В. Бабіт

ББК 51.2.721+28.903
К 76

Друкується за рішенням Оргкомітету Міжнародної конференції,
постановою Вченої ради Херсонського державного педагогічного
університету від 20.03.2000 р.

Редакційна колегія:

Козак Л.М. - доктор біологічних наук, доцент
Шабатура М.Н. - доктор біологічних наук, професор
Шмалей С.В. (відповідальний редактор) - кандидат біологічних наук,
доцент
Спринь О.Б. - кандидат біологічних наук, доцент
Гасюк О.М. - відповідальний секретар

К 76 Культура здоров'я як предмет освіти. Збірник наукових праць.- Херсон,
Олди, 2000 р. -252с.

У збірнику вміщені статті, що написані за матеріалами наукових доповідей,
прочитаних на II Міжнародній конференції "Культура здоров'я як предмет освіти"
26-28 квітня 2000 р., м.Херсон

ISBN 966-95719-5-2

Ксерокопю завіряю:

*Проректор з наукової роботи
Секретар Вченої ради*
08.10.03

*доцент В.П. Редьєва
доцент Л.В. Бабік*

ОПТИМІЗАЦІЯ ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ З ВАДАМИ СЛУХУ

Бірюкова Т.В.
Херсонський державний
педагогічний університет

адресатівця, асоціативні подразники, дефект слуху, емоційно-вольова незрілість, емоційний дискомфорт, сенсорна депривація, соціальна ідентифікація

Не их вина, пойми, коль может,
Органа жизнь глухонемой.
Увы, души в нем не встревожит
И голос матери самой!

Відомо, що вилучення чи зниження діяльності органів слуху внаслідок природженої чи набутої в ранньому дитинстві глухоти позбавляє дитину одното з найбільш важливих джерел інформації, відомінісно її пізнавальну діяльність. Порушення слуху негативно впливає і на формування особистості дитини, яке проходить в особливих умовах. Л.С. Выготський (1924) розглядав відсутність функціонування однієї з сенсорних систем як "соціальний вивин". Він писав, що "вухо людини - це не тільки фізичний орган, але й орган соціальний", тому "відсутність вуха - це по-перше випадання серйозних соціальних функцій, переродження суспільних зв'язків, зміщення усіх систем поведінки".

Патологіологічним обґрунтуванням впливу порушення слуху на розвиток пізнавальної діяльності та особистості дитини є відоме положення І.М. Сеченова (1952) і Л.П. Павлова (1951), котрі вказували, що функціональний стан центральної нервової системи залежить від рівня потоку аферентації. Л.П. Павлов (1951) писав, що коли мова іде про глухих, потрібно постійно пам'ятати, що діяльність центральної нервової системи підтримується асоціативними подіями разом з тим залежить від кількості усіх подразників та їх ірадації". Дитина активно шукає інформацію, вона має палке бажання зрозуміти значення кожної речі, на котру натрапляє, хоче не тільки познати, а й зрозуміти її. У кожного новим, але й дізнатися як до цього нового слід поставитися. Однак ця спеціаліфікація, узгоджена реакція диференційована, по мірі того як дитина добуває власний досвід.

Емоційний розвиток дитини формується, почасті як результат особливих форми "навчання", яку можливо було б назвати "соціальним запопченням". Дитина настрого своєю емоційну реакцію на реакцію оточуючих і таким чином випливає розуміти значення тієї чи іншої події.

Емоційний розвиток людини не йде прямим та гладким шляхом. Особливі існують іспі і складні нервові зв'язки між мислечою корою великого мозку та чуттєвою лямбінною сферою, кожна взаємодія з оточуючим нас світом завжди забарвлюється якостями емоційним відгуком, який відлежить від індивідуального досвіду людини, у тому числі від речей, відомих лише їй оніні.

Питання про особливості емоційно-вольового рівня розвитку дітей з вадами слуху давна цікавило психологів, лікарів-психіатрів, педагогів, соціологів та ін. Але саме зараз, в час екологічних негараздів, воно набуває особливої актуальності у зв'язку з тим, що розлади слуху найчастіше є наслідком інфекційних і токсичних уражень центральної нервової системи.

Емоційно-вольова незрілість, своєрідний психічний інфантизм дітей з природженою чи набутою у ранньому дитинстві глухотою, формується внаслідок сенсорної і соціальної депривації, особливостей сімейного виховання та довіотривалої психічної травмагізації (перебростегініні та психохрогініні симптомні). Недостаття самостійності, найвінність, навіюваність, паслігувальність нарівні з підвищеною загальмованістю, замалим спілкуванням, схильністю до реакції відмови, протесту створюють труднощі у навчанні цих дітей. Прояв психічного інфантілізму чітко виступає у віці 7-10 років, що співпадає з початком циклічного навчання.

Особливості розвитку емоційно-вольового рівня дітей вищезгаданого ґрупи, визначають застосування диференційованих мір соціальної адаптації і реабілітації при них. Важливим завданням соціальної адаптації є утворення спеціалізованих закладів з більш повільним темпом навчання, з частковим використанням методів виховання, прийнятих в дошкільних установах для дітей з нормальним розвитком, з поступовим укладенням програм по мірі психічного дозрівання дитини при меншій (у порівнянні з масовою школою) наповненості класів. При цьому повинна враховуватись необхідність спеціальних завдань, лікувально-профілактічних заходів.

Доцільне використання лікувально-педагогічних індивідуальних програм, які повинні передбачати подолання слабкості спонукань і недостатньої потреби у контактах з оточуючими в таких дітей. В такій роботі, окрім педагогів, необхідна участь дитячих психіатрів та психологів.

Основне корекційне завдання - піднесення емоційного тону слуху та підвищення загальної психічної активності, зменшення постійного сенсорного і емоційного дискомфорту. Позитивна динамика психічного розвитку під час занять, які проводяться у ігровій формі, у більшості дітей, що в свою чергу сприяє розширенню запасу знань.

Якщо дитина без найменшої зацікавленості відноситься до знань, то примушувати її до них не слід. У цьому випадку необхідно терміново перебудувати роботу виховання й знайти підвикувальні лікаву для дитини форму діяльності. Можливе використання захоплювальних атрибутів, що в подальшому спілкуванні стане орієнтовною основою.

Зацікавленість дитини потребує від педагога багато витівок та емоційної зацікавленості в спілкуванні.

Навчання, якщо його розглядали його з новиний дитини, повинно стати для нег фесрією. Тільки за таких умов можливо домогтис необхідного успіху в реабілітації слуху і мови дитини, яка втратила слух, не порушивши при цьому його особливих якостей, властивих будь-якій дитині дошкільного та молодшого шкільного віку, не перетворюючи його в маленького "учня", обтяженого тисаром навчальних і педагогічних діяльностей.

*Резюме
Препарат в науковій роботі
Сергеєв Євген Павлович
08.10.03*

*професор В.М. Мегреба
професор Л.В. Барз*

Рекомендуємо закріпити впрограму в матеріалі посилання
в інтернеті
08.10.03

Але найголовнішим у відношенні до дітей з дефектами слухової сенсорної системи є раннє виявлення дефекту й своєчасне направлення у відповідний спеціалізований заклад (дитячий садок та школа), де проводять навчання і виховання дітей з урахуванням їх дефекту і структури інтелектуальних порушень. Серед корекційних заходів велике значення має стимуляція розвитку залишкових явищ слуху, а також робота з опорою на збережені функції (Лебедінський В. В., 1985). Несвоєчасне виявлення слабобачущих може привести не тільки до погіршення й без того дефектних функцій слуху. Частина дітей з незначними порушеннями слуху можуть навчатись у масовій школі при утворенні належних гігієнічних умов, які полегшують сприйняття навчального матеріалу. У цьому випадку важливе значення має виховання в сім'ї й мікросоціальні фактори.

Глухота - явище космополітичне.

Сучасне суспільство висуває нові нелегкі вимоги до існування індивідуума як особистості. Враховуючи особливості психічного розвитку дітей з різними сенсорними деприваціями суспільним обов'язком повинна стати допомога в адаптуванні до умов світу тих, хто чує.

Література

1. Елм Ф., Лайзерсон А., Коффстеджер Л. Мозг, разум и поведение / Пер. с англ. - М.: Мир, 1988. - 248 с.
2. Выготский Л.С. Эмоции и их развитие в детском возрасте // Собр. соч.: В 6 т. - М.: Педагогика, 1982. - т.2.
3. Гозман Д.Я. Психология эмоциональных отношений. - М., 1987.
4. Изард К.Э. Психология эмоций / Пер. с англ. - СПб.: Издательство "Питер", 1999. - 464 с.
5. Ковалев В.В. Психиатрия детского возраста: Руководство для врачей: 2-е, переработанное и дополненное. - М.: Медицина, 1995.
6. Рогов И.Е. Эмоции и воля. - М.: Гуманист. Изд. центр ВЛНАОС, 1999. - 240 с.
7. Симонов П.В. Эмоциональный мозг. - М.: Наука, 1981.

УДК 613.88 : 373.5

Битюцька О.В.
Луганський державний педагогічний університет

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ

статтєве дозрівання, статтєве стікування, сексуальна просвіта, сексуальне дозрівання

Одним із найважливіших етапів розвитку дітей, що потребують пошуку нових ефективних методів виховання і навчання, є підлітковий вік - період переходу до дорослого стану як у соціально-психологічному, так і в

доцент В.П. Перегуба
доцент Л.В. Барць

біологічному плані. Педдагогам відомі труднощі підліткового віку, що характеризуються емоційною нестійкістю, нерівноваженістю. Значною мірою специфіка підліткового періоду визначається біологічним чинником - процесом статевого дозрівання. Хоча у літературі немає чітких розмежувань між термінами: "статеве виховання" та "сексуальна просвіта", необхідно враховувати, що сексуальна просвіта є складовою частиною статевого виховання. І якщо, статеве виховання необхідно починати з коліски, то сексуальне просвітництво - з юнацького віку.

Були проведені дослідження на базі ліцею іноземних мов м. Луганськ. У анкетуванні прийняли участь 200 учнів 9, 10, 11 класів. На питання: "З якого віку повинно починатися статеве життя?" більшість відповіли - 15-16 років, але в багатьох виникло запитання: "Чи не шкідливо це?" Дуже лояльне ставлення школярів було до проблем гомосексуальності дитячої проституції. Виявився високий рівень знань про міри контрацепції, але дуже низький - про шкільно-вечірні заворування й інфекційні захворювання статевих шляхів. На питання: "Яким я уявляю собі сучасного чоловіка і жінку?" були отримані приблизно однакові відповіді: чоловіки повинні мати риси характеру відповідні їхній статі, а жінки - разом з рисами, притаманними з давнини, набули феміністських особливостей. Насторожують оцінки учнів при відповіді на питання: "Яка роль у статевому вихованні: 1. Ваших батьків, 2. Вчителів-предметників, 3. Однолітків". У ході анкетування з'ясувалося, що в якості джерела інформації з питань статевої освіти перше місце займають бесіди з однолітками, кінофільми, деякі статті у ЗМІ.

Друге місце займає інформація, отримана від батьків. З'ясувалося, що 30 % мам розмовляють із дітьми в основному про правила гігієни. З хлопчиками таку роботу проводять лише 4 % мам, чоловіки в цих бесідах, як правило, участь не приймають, обмежуються тільки іншими моральними. Старшокласники відзначили епізодичний характер звернення до питань статі на уроках літератури, права, біології. Школярі не задоволені недосконалістю, схематичністю у викладі матеріалу.

Вивчивши анкети школярів, дійшли висновку про необхідність обов'язкового введення в курс занять з вагієнології лекцій про статевий і сексуальний розвиток підлітків. Це не означає, що в більш ранньому віці питання статі не повинні враховуватися у вихованні і навчанні дітей. Заняття повинні здійснюватися по особливій методичній з урахуванням вікових особливостей вихованців не тільки педагогами, але і батьками.

Низький рівень сексуально-просвітницької роботи серед дітей і підлітків у більшості випадків зумовлений неготовістю учителя щодо прищеплення юнакам і дівчатам культури взаємодійності між статями. Більшість педагогів не одержали відповідних знань і кваліфікації з питань дослідної, психологічної статі, самі неохоче і повільно не готові до введення інформаційно-просвітницької роботи.

Не дивлячись на те, що в Луганському інституті післядипломної освіти (ІПДО) введено і читається курс лекцій про статеве виховання дітей, успішні йдо прослухати його на своїх робочих місцях не достатньо застосовують

Статтєвих відмінностей першочергових показників уваги відмічено не було. Вони практично були однакові у всіх підослідних, у хлопців $\chi=11,4$, у дівчат $\chi=18,2$.

Крім антропометричних фізіологічних і психофізіологічних показників дуже вагомим критерієм є успішність школярів. Власне ці показники лягли в аналіз їх залежності з усіма вивченими функціями.

Показник середньої успішності школярів знаходився по оцінкам з усіх предметів в класному журналі і оцінкам за чверть. Середні бали успішності у хлопців 3,7, у дівчат 4,2. Ці відмінності знаходяться в межах помилки 0,5 ($r=0,05$).

пол	Рост	Д	М
Д	167 169 164 162 167 164 153 164 172 170 154 148 160	170 166 168 175 166 159 154 168 167 164 159 160 162	173 159 147 154 148 164 172

пол	Кофіцієнт кореляції												
Д	-0,0331	-0,0546	-0,3070	-0,3070	-0,0002	-0,0096	-0,0807	0,0123	0,7171	0,7108			
М	-0,0157	0,1749	0,1657	-0,4214	-0,3802	0,2921	0,1032	0,2684	0,8247	0,6840			

Висновок 1: В ході дослідження показники не змінювались. Кореляції не

відзначались.

Висновок 2: Статтєвих різниць в антропометричних показниках майже не

відзначались.

Висновок 3: Кореляції між фізіологічними показниками і успішністю

дити не встановлено

Висновок 4: Статтєвих відмінностей в фізіологічних показниках не було.

Висновок 5: Психофізіологічні показники показали високу кореляцію.

Висновок 6: Статтєві відмінності в показниках пам'яті і уваги були в межах

помилки.

З М І С Т

1. Бирюкова Т.В. Оптимізація емоційно - вольової сфери дітей з вадами слуху.....	4
2. Битицька О.В. Деякі аспекти статтєвого виховання дітей.....	6
3. Бондаренко А.В., Голуб Н.М., Козачок Н.А. К вопросу о раннем выявлении и профилактике нарушений слуха и речи.....	9
4. Гавриленко Ю.М. Формирование здорового образа жизни школьников в учреждениях образования Автономной Республики Крым: практический аспект.....	13
5. Галдин Т.И., Дьяченко Т.В., Веремьев Н.Е., Колось О.Н., Пугатаренко В.А., Бурдюк О.А. Охрана окружающей среды и оптимизация валеологического статуса при использовании биологически активных радиопротекторов и радиозиминаторов.....	18
6. Гасюк О.М. Влия сенсорных деприваций на психо-физиологичний стан молодших школярів.....	21
7. Голобородько Г., Шапар О. Ступенева підготовка фахівців з фізичного виховання як перелумова гармонійного розвитку молоді людини.....	25
8. Гоманюк М.А. Соціальна цінність здоров'я в структурі освітньої мотивації українських школярів.....	28
9. Горго Ю.П. Ритмічний характер суточної активності організму и прогнозирования надежности работы человека.....	29
10. Гурова А.І. Лікувально - педагогічні заходи при неврозах у дітей дошкільного віку.....	32
11. Демиденко В.К., Гречинькіна О.Д., Гречинькіна А.П. Сотрудничество классного руководителя, учителя, школьного врача и психолога при проведении профориентационной работы в школе.....	39
12. Свєєєва О.В., Марченкова А.І., Зюбіна О.А. Валеологічний аналіз здоров'я і захворюваності у студентів НДПУ.....	44
13. Евстафьева И.С., Сышко Д.В., Евстафьева Е.В., Шрамко Ю.И., Гружевакя В.Ф. Особенности сердечной деятельности у детей с различным содержанием рутины в волосах.....	49
14. Ережєєв М. О необходимости введения курса "Культура сохранения здоровья", как предмет в школах, лицеях, колледжах, ме-д. - учреждениях и вузах.....	53
15. Ефимюва В.М. О некоторых подходах к валеологии и защите образования.....	55
16. Іваншїна Г.О., Нієєєль А.Ю. Влияние нафтонпродуктів на навколишнє середовище і людини.....	57

Результати збірних:
Антропомерф з наукової роботи
Серпень 1998 року

08.10.03

госп.м. В.М. Мєєєєєєє
госп.м. М.В. Бєєєєєє

Український комітет з наукової роботи
 Серпень 1999 року

В.І. Пегрба
 гравець Л.В. Бортя

252

51. Татарничева Г.Ю., Татарничева Р.Я., Малуц А.Г. Связь ментальных и эмоциональных нарушений с соматической патологией и их врачевание в православном душепопечении. 199

52. Тур Л.П., Русина Л.Ю. О мерах борьбы с вредоносными термитами. Херсон. 202

53. Філімонова Н.В. Комп'ютерна експрес - методика для визначення психофізіологічного стану людини. 204

54. Цибіг Г.Г., Мовчан В.П., Погожний О.В. Здоровий спосіб життя - величчя часу. 209

55. Чикуров Ю.В. Коррекция последствий психоэмоциональных перерузок у школьников. 218

56. Шевцова О.Н., Русина Л.Ю. Фараонов муравей (Молопотип rhaonis L.) как возбудитель инфекционных заболеваний и меры борьбы с ним. 219

57. Шепель А.Ю., Уста О.В. Вплив забрудненої питної води на організм людини. 222

58. Шмалей С.В. Хронобіологічне характеристика екології людини. 225

59. Шерба О.І. Вплив реклами на здоровий спосіб життя. 237

60. Шербіна Т.І. Валгелогічна спрямованість харчування з позиції екологічної хімії. 242

61. Яковлева С.Д. Культура здоров'я і валгелогічне сприйняття "хвороб цивілізації". 244

62. Янів Л.Л., Кубатько Б.І. Психофізіологічні показники та успішність навчання учнів (8 кл.). 247

Наукове видання
ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ

“Культура здоров'я як предмет освіти”

(Психолого-природничий факультет)

ISBN 966-95719-2-5

Технічний редактор: *Полович С.О.*

Відповідальний за випуск:

Шмалей С.В.,
 кандидат біологічних наук,
 доцент

Здано до набору 17.04.2000. Підписано до друку 24.04.2000
 Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Ukrainian
 Petersburg. Друк – різнографія. Наклад 300 пр. Без об'єви
 Видавництво “ОЛДІ”
 м. Херсон, вул. Робоча, 203А/38, т./ф.: (0552) 42-08-19